

Nye samiske utgivelser – nyhetsbrev august 2022

Skjønnlitteratur for barn og ungdom

Vanja Elisadatter Ulfnes: Gutten som lurte Stallo/Bárdni gii Stálu dájuhii

Gutten Eles bruker sin list til å lure den skumle Stalloen som har kidnappet Áirá. En morsom og litt skummel historie basert på et samisk eventyr. Den handler om mot og tapperhet, og hvordan man kan overkomme hindringer ved å være smart og tro på seg selv. Tekst på norsk og nordsamisk. ISBN: 978-82-691573-1-4. Miksapix Interactive AS, 2020. 114 s. Innb.

Anne Osvaldsdatter Bjørkli: Loddi gieđas/Fuglen i handa

Anna liker alle slags dyr. Hun lengter etter å få sin egen katt eller hund. Men mor og far sier nei. – Du er for liten, sier de. Men så får storebror en undulat. Da skjer det noe som Anna aldri hadde trodd kunne skje. Illustrert av Sissel Horndal. Parallelltekst på nordsamisk og norsk. ISBN: 978-82-7601-268-2. Idut, 2022. 56 s. Innb.

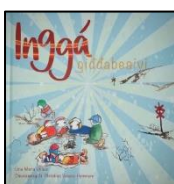
Irene Larsen: Nesten en hest – og noen altfor store krangler

Mamma og pappa krangler ofte om alt rotet i huset. Tilde er drittlei av all kranglinga. På skolen får alle beskjed om å være greie mot hverandre. De som krangler må sitte inne på et møterom med kjedelige hvite vegger og prate med kontaktlæreren. Her hjemme kan mamma og pappa krangle uten at noe som helst skjer. Sammen med venninna Anna pønsker de ut hvordan de kan få stoppet kranglinga. Illustrert av Sissel Horndal. Boka er oversatt til nordsamisk. ISBN: 978-82-82634823. ČálliidLágádus, 2022. 125 s. Innb.

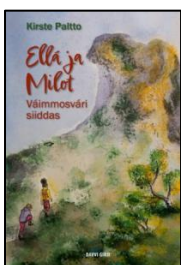
Irene Larsen: Measta heasta – ja muhtin menddo stuorra riidaleamit

Nordsamisk oversettelse av Nesten en hest – og noen altfor store krangler (20229). Mamma og pappa krangler ofte om alt rotet i huset. Tilde er drittlei av all kranglinga. Sammen med venninna Anna pønsker de ut hvordan de kan få stoppet kranglinga. Illustrert av Sissel Horndal. Magne Ove Varsi har oversatt til nordsamisk. ISBN: 978-82-8263-481-6. ČálliidLágádus, 2022. 125 s. Innb.

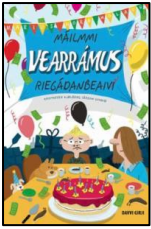
Lina Maria Viitala: Inggá gidđabeaivi

Nordsamisk oversettelse av En vårdag med Inga (2020). Om storfiskeren Inggá. En varm skildring fra samisk hverdagsliv. Hva gjør Inga om våren? Hvem har laget et lite bål som ryker så voldsomt og hvorfor svir det så i Ingas øyne? Bli med en tur til fjells med Inga. ISBN: 978-91-986042-2-1. Lina Maria Viitala, 2020. 30 s. Innb.

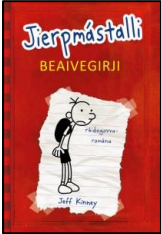
Kirste Paltto: Ellá ja Milot Váimmosvári siiddas

Ellá og Milot bor i Njurguleahki, under et stort fjell, hvor det bor mange barn. Det er kun de som liker å ferdes i naturen av barna. En sankthansaften klatrer de opp på fjellet som kalles for Váimmosvárrái Alla Bákti for å se sola som stiger opp. Når de holder på å steke pølser, så dukker det opp en kvinneansikt med 2 barn foran fjellet. Kvinnen og barna er kommet for å feire sommersolvervet. Sankthansaften er en helligdag i Váimmosvári siida. Ellá og Milot får vite at fjellet ikke kun kalles for Alla Bákti, men også for Garjjábákti. Nordsamisk tekst. ISBN: 978-82-329-0493-8. Davvi girji, 2022. 95 s. Innb.

Marius Horn Molaug: Máilmmi vearrámus riegdánbeaivi

Nordsamisk oversettelse av Molaugs Verdens verste bursdag (2016). Radarparet Kent og Ruben er tilbake. Ruben fyller år og planlegger å arrangere en bursdagsfest. Utfordringen blir å få folk til å komme, og spesielt jentene i klassen. Derfor må Ruben og Kent sørge for å bli populære på en, to, tre, men som vanlig går ikke alt helt som planlagt. Humor for mellomtrinnet. ISBN: 978-82-05-49304-9. Davvi girji, 2022. 81 s. Innb.

Jeff Kinney: Jierpmástalli beavegirji

Nordsamisk oversettelse av Diary of a Wimpy Kid (2007). Greg skriver dagbok for alle sine fremtidige fans, han må bare takle mellomstadiet først. Som nummer to i en søskenflokk på tre er han skviset inn mellom en sjefete storebror og en sippete lillebror. Foreldrene er velmenende, men helt håpløse ifølge Greg. Han er ikke særlig populær på skolen, han har selv rangert seg som nr. 52 eller 53 på popularitetskalaen. Vennene hans er nerdete og ødelegger alle hans sjanser hos det motsatte kjønn. ISBN: 978-952-441-425-8. Sámediggi, 2020. 217 s. Innb.

Dyan Sheldon, Gary Blythe: Sválláj vuolle/Fálláj vuolle

Lulesamisk og pitesamisk oversettelse av The whales' song/Hvalenes sang (1991). Vesle Lily hører bestemor fortelle om hvordan hun pleide å sitte på moloen og vente på at de store, vakre hvalene skulle dukke opp. Hun lyttet til hvordan hvalene sang, og så de veldige dyrene boltre seg i havet. Lily er også fascinert av hvalene, og i drømme hører hun dem; sangen og stemmene deres som er som vinden! ISBN: 9788279432074. Báhkko forlag. 26 s. Innb.

Terje Farmoe, Egil Nyhus: Kaptæjnna Tjalánbádne gállev happsá

Lulesamisk oversettelse av Kaptein Sabeltann lukter gull (2016). Kaptein Sabeltann kjenner lukten av gull på en øde strand. Han beordrer Pelle og Pysa til å grave. Etter hvert som de graver dukker det stadig opp nye ting, et ror, to kanoner, et rustent anker og mye mer. Hva skjuler seg egentlig under sanden og vil Kaptein Sabeltann finne skatten? ISBN: 9788279432012. Báhkko forlag. 2022. 26 s. Heftet.

Jan Chr. Næss, Jens Kristensen: Miehttseielle stádan

Lulesamisk oversettelse av Ville dyr i byen (2016). På en rusletur i byen kan man møte på mange forskjellige ville dyr. Det kan være rovfugler og byttefugler, gnagere, mårdyr, insekteter og lykkejegere som rev og måke, flygende pattedyr, ørret og mink, for å nevne noen. Fortellingene er både morsomme, skumle og spennende, og har mange illustrasjoner. ISBN: 9788279432036. Báhkko forlag. 2022. 27 s. Heftet.

Grete Haagenrud: Sofie ja Kathrine

Lulesamisk oversettelse av Sofie og Kathrine (1991). Det er krig i Norge. Sofie (5) og Kathrine (7) bor i Vadsø der leken stadig blir avbrutt av flyalarm og russiske bombefly. Sofie smugler brødsriver til Josef i russefangeleiren. Han synger så pent om Stenka Rasin og skjærer ut små fugler i tre. Søstrene fantaserer om alt de skal gjøre når de blir voksne, bli berømte, bo i Paris eller Rio de Janiero. Sofies yndlingssang er «Lili Marlene». Den synger hun ofte og gjerne, både for de russiske fangene og de tyske soldatene. ISBN: 9788256027262. Solum, 2022. 125 s.

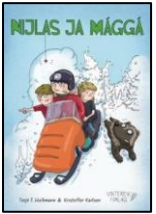
Lewis Carroll: Lisá muodudagá tjadá

Lulesamisk oversettelse av Through the looking-glass, and what Alice found there (1871). I den klassiske engelske barneboka fra 1871 Alice, kjent fra «Alice i eventyrland», drømmer at hun går gjennom speilet over peishylla, og inn i Speillandet på den andre siden. Her treffer hun levende sjakkbrikker og personer fra kjente barnerim og regler. Boka har vært populær hos mange generasjoner barn, fordi den er skrevet for å more – ikke for å være moralsk oppbyggelig eller lærerik. ISBN: 9788269223941. Tjihkkom Almmudahka, 2022. 163 s.

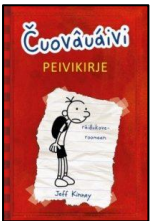
Atle Berge: Birk ja Barcelona-vehka

Lulesamisk oversettelse av Birk og Barcelona-gjengen (2011). I den første boka i serien om Barcelona-gjengen er Birk ny i byen og på leit etter nokon å spele fotball med. Etter å ha bede helten Messi om hjelp møter han Barcelona-gjengen, seks gutar som er minst like glade i fotball og Barcelona som han sjølv. Men har dei plass til ein ny spelar på laget? Birk må verkeleg vise kva han er god for! ISBN: 9788279432029. Báhko forlag. 2022. 35 s. Heftet.

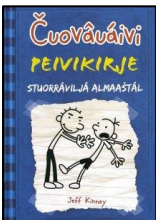
Terje Wollmann & Kristoffer Karlsen: Nijlas ja Mágga

Lulesamisk oversettelse av tegneserien Nils & Magga (2020). Søskenparet Nijlas og Mágga bor i Finnmark. I det første kapittelet er man hjemme hos søskenparet der onkelen forteller historier fra reingjetingen og Nils får «låne» onkels bil til lek. Onkelen, som vanligvis er tøff og uredd, viser nye sider i møte med en liten edderkopp. ISBN: 9788269198584. Vintereik forlag, 2022. 25 s. Heftet.

Jeff Kinney: Čuovváiivi peivikirje

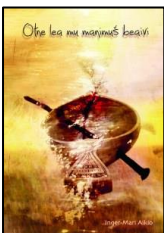
Enaresamisk oversettelse av Diary of a Wimpy Kid (2007). Greg skriver dagbok for alle sine fremtidige fans, han må bare takle mellomstadiet først. Han er ikke særlig populær på skolen, han har selv rangert seg som nr. 52 eller 53 på popularitetskalaen. Vennene hans er nerdete og ødelegger alle hans sjanser hos det motsatte kjønn. Selvfølgelig er det aldri hans feil når noe går galt. ISBN: 978-952-44142-6-5. Sámediggi/Sametinget i Finland. 2020. Innb.

Jeff Kinney: Čuovváiivi peivikirje 2 : stuorráviljâ almaaštâl

Enaresamisk oversettelse av Diary of Wimpy Kid 2 : Rodrick Rules (2017). Greg, antihelten, er tilbake med en ny dagbok. Denne gang handler det om nye pinlige eventyr han gjorde i sommerferien. Han gjør det han kan for å fortrenge det. Men uheldigvis for Greg, har Rodrick, storebroren, full oversikt over det Greg prøver å kaste et glemselens slør over. ISBN: 978-952-7477-00-7. Anaráškielâ servi ry. 2022. 218 s. Innb.

Skjønnlitteratur for voksne

Inger-Mari Aikio: Otné lea mu maŋimuš beaivi

Selvord er tema i diktboka Otné lea mu maŋimuš beaivi (I dag er min siste dag). Teksten er på nordsamisk. Boka inneholder en dialog gjennom prosadikt hvor hovedpersonen som begår selvmord forteller om sine følelser, tanker og sin hverdag. I livskameratens dikt formidles tanker og følelser i forhold til hva den andre gjør og hvordan sykdommer utvikler seg hos hovedpersonen. Også bygdefolk har mange råd om hvordan den lidende burde ta tak i livet sitt. ISBN: 978-82-93830-04-7. DAT, 2022. 112 s.

Stig Riembe Gælok: Gasskarájen - poesija julevsámegiellaj

Det er kommet en ny diktbok på lulesamisk av Stig Riembe Gælok. I boka Gasskarájen : poesija julevsámegiellaj er 50 prosadikt som handler om livets ulike sider, refleksjoner om det å være i midten av livets gang. Boka er illustrert av Sissel Horndal. ISBN: 978-82-92649-61-9. ABC-Company E-skuvla AS, 2021. 60 s. Innb.

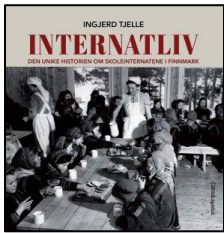
Ingrid Granrud: Ut i verden

Ingrid Granrud, født Isaksen i 1942, tegner og forteller om sitt liv. Denne boken er hennes andre utgivelse og en fortsettelse av fortellingen i den første boken, Holganjárga (2015). Hun skal forlate barndomshjemmet på elveneset i Karasjo og begynne på folkehøyskole. Hun er skrekkslagen over tanken på å måtte snakke med fremmede, noe hun attpåtil må gjøre på norsk. I ungdomstiden har hun ikke hatt kontakt med andre enn sine nærmeste, og kun snakket samisk. ISBN: 9788272752322. Eget forlag, 2021. 144 s. Heftet

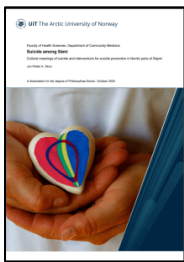
Christina Gjertsen: Strikk fra nord – strikk inspirert av kvensk og samisk kulturarv

Christina Gjertsen fra Lakselv har gitt ut boka Strikk fra nord hvor hun deler sine aller beste strikkeoppskrifter inspirert av den kvenske og samiske kulturarven. Boka inneholder enkle oppskrifter på gode ullplagg, i hovedsak til voksne. Her er plagg i både tykk og tynn ull, perfekt for folk som er glade i et aktivt friluftsliv. Hvert design har et unikt mønster som går igjen på både gensere og tilbehør som pannebånd og sitteunderlag. ISBN: 978-82-7201-769-8. Stenersens forlag, 2022. 117 s. Innb.

Ingjerd Tjelle: Internatliv – den unike historien om skoleinternatene i Finnmark

Lengst nord i Norge finnes det historier om barndom og skolegang som er helt annerledes enn i resten av landet. Historier om skolebarn som ble atskilt fra hjem og foreldre, og som ble nektet å snakke språket sitt. Det handler om tap og skam, men også om et skoletilbud i rask forbedring. Ingen andre steder i Europa ble det over en så kort periodebygget så mange skole internater som i Finnmark. Noen av årsakene var ønsket om å fornorske de samiske og finske barna i Finnmark, å bygge nasjonen Norge, og å markere norsk suverenitet i grenseområdene mot Finland og Russland. ISBN: 978-82-8263-484-7. ČálliidLágádus, 2022. 337 s. Innb.

Jon Petter A. Stoor: Suicide among Sámi – Cultural meanings of suicide and interventions for suicide prevention in Nordic parts of Sápmi

1. Doktogradsavhandling om selvmord blant samer. Målet med denne studien var å utforske og belyse hvordan selvmord forstås blant samer og hvilke konkrete tiltak som er iverksatt for å forhindre selvmord blant samer i nordiske deler av Sápmi. Tekst på engelsk. Department of Community Medicine, Faculty of Health Sciences, UiT – the Arctic University of Norway, 2020. 180 s.

Tidsskriftet UTMARK – Nr 1 2022 – Temanummer om vindkraft og reindrift

Temanummer om reindrift under det grønne skiftet, med fokus på hvordan særlig vindkraft og andre arealinngrep endrer reindriftenes bærekraft. Camilla Brattland og Vera Helene Hausner er gjesteredaktører. Tidsskriftet UTMARK er et vitenskapelig tidsskrift med åpen tilgang (open access).

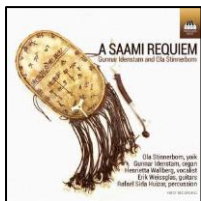
Meld. St. 16 (2021–2022) Samisk språk, kultur og samfunnsliv

Tilråding fra Kommunal- og distriktsdepartementet 22. juni 2022, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Støre) Regjeringen legger årlig fram en framoverskuende stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunnsliv. Årets melding gir en sammenstilling av regjeringens ambisjoner og mål for samepolitikken. Meldingen inneholder også en kort redegjørelse av Sametingets politiske mål. Kommunal- og distriktsdepartementet, 2022.

Čoahkkín lea biddjon! – giehtagirji čoahkkinvieruin, čoahkkinjod̄iheames ja jienastanteknikkas. (PDF)

Nordsamisk oversettelse av KS-heftet Møtet er satt! (2020). Den er en håndbok i møteskikk, møteledelse og voringsteknikk, og vil være et hjelpemiddel for alle folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner. Boka handler om møter i folkevalgte organer etter kommuneloven, og tar for seg elementer som bidrar til et godt møte. I tillegg er det tatt inn et kapittel om møteledelse i fjernmøter i folkevalgte organer. ISBN: 978-82-93866-14-5. KS, 2022. 39 s.

Gunnar Idenstam and Ola Stinnerbom: A Saami Requiem (CD)

Joikeren og danseren Ola Stinnerbom har sammen med organisten, tonesetteren og folkemusikeren Gunnar Idenstam gitt ut albumet A Saami Requiem. De tar oss med til en reise til dødsriket. Vi følger med den samiske sjelesørgen – noaidien – på reise til Saajva, en verden under jorden som er rik på kunnskap og magi. Hit kommer bare de som har møtt døden og herfra kommer bare de som har mestret denne og med det kunsten å gjenoppstå fra døden. Verket er en joikeopera, hvor kunstmusikk og svensk folkemusikk møter rock og blues. TOCN0017. 1 CD.

For mer informasjon om utgivelsene se: <http://samiskbibliotektjeneste.tromsfylke.no>

Dearwuodđaguin - Vennlig hilsen

Edel Olsen

Rådgiver Troms og Finnmark fylkesbibliotek - Samisk bibliotektjeneste

Kulturetaten - Troms og Finnmark fylkeskommune fylkeskommune